

Veranderaanpak keuzedelen: de voortgang

In december 2019 presenteerde minister Van Engelshoven haar 'veranderaanpak keuzedelen'. Meer ruimte in de regels moet het werken met keuzedelen voor scholen aantrekkelijker maken. Hoe is de stand van zaken, bijna een half jaar later?

Het werken met keuzedelen, bedoeld om mbo-opleidingen flexibel en responsief te maken, zorgt bij mbo-docenten voor flink wat hoofdbreken. Zo hikken sommige scholen aan tegen de verplichte koppeling tussen keuzedelen en kwalificaties. Ook worstelen scholen met de examinering. En hoewel er bijna 1.000 keuzedelen zijn, kiezen veel scholen vanwege logistieke redenen voor het aanbieden van een beperkte set keuzedelen.

Veranderaanpak

Om iets aan de knelpunten te doen, presenteerde minister Ingrid van Engelshoven in december haar 'veranderaanpak keuzedelen'. Door de regels te versoepelen hoopt Van Engelshoven dat scholen de potentie van de keuzedelen ten volle gaan benutten. Sommige veranderingen, zoals het loslaten van de koppeling tussen kwalificaties en keuzedelen, vragen om een wetswijziging. Bij andere maatregelen, bijvoorbeeld de examinering van keuzedelen, gaat het om een betere interpretatie van de regelgeving. Op dit moment wordt op het ministerie hard gewerkt aan de implementatie van de veranderaanpak. Daarbij speelt ook de MBO Brigade een rol. Deze brigade, opgericht in 2019 om scholen te helpen bij knellende regelgeving, ontvangt veel vragen van scholen over keuzedelen. Tijdens een brigade-broedplaats in januari bespraken zo'n vijftig medewerkers van scholen de diverse knelpunten, in aanwezigheid van minister Van Engelshoven en MBO Raad-voorzitter Frank van Hout. Ook op basis van die bespreking zijn diverse knelpunten aangepakt. Onderstaand overzicht bevat de tien belangrijkste onderdelen van de veranderaanpak.

1. Geen koppeling meer

Scholen mogen straks zelf kiezen welk keuzedeel zij bij welke kwalificatie aanbieden. Vanaf 1 augustus 2020 wordt alvast geen koppeling meer vastgesteld voor nieuwe keuzedelen. Daarmee loopt de minister vooruit op de wetswijziging waarmee straks ook voor bestaande keuzedelen geen koppelingen meer gelden. Scholen zijn straks vrij om zelf te kiezen welk keuzedeel zij bij welke opleiding willen aanbieden. Als hulpmiddel bij de selectie van aan te bieden keuzedelen kunnen scholen aan SBB een 'overlapcheck' vragen. Zo kan worden voorkomen dat de inhoud van keuzedelen overlapt met de reguliere lesstof.

2. Vrijstellingen

Studenten die binnen het mbo doorstromen naar een vervolgstudie of switchen van opleiding, krijgen ruimere mogelijkheden voor vrijstelling op al behaalde keuzedelen. Zo wordt voorkomen dat studenten bij doorstroom onnodige vertraging oplopen. Een en ander wordt nog nader uitgewerkt en daarna vastgelegd in de regelgeving. De hoop is dat deze nieuwe regelgeving kan gelden vanaf studiejaar 2021-2022.

3. Examinering

Scholen pakken de examinering van keuzedelen vaak groter aan dan nodig, met een mix van diverse examenvormen. Dit is echter niet verplicht. De school mag ook kiezen voor een lichtere vorm van examinering, bijvoorbeeld door representatief examineren of via portfolio. Examenleveranciers wordt gevraagd met uitvoerbare exameninstrumenten te komen.

4. Studielast

Bij de ontwikkeling van keuzedelen wordt aangegeven hoeveel studielast een keuzedeel gemiddeld vraagt. Dit is echter niet in beton gegoten: de ene student zal meer uren nodig hebben voor het keuzedeel dan de andere. Hierin is dus meer ruimte dan vaak wordt gedacht.

5. Vierjarige opleidingen

Naar aanleiding van een casus heeft de MBO Brigade gekeken naar opleidingen die vier jaar mogen duren. Bij deze opleidingen wordt de keuzedeelverplichting – die nu nog op 960 staat - teruggebracht naar 720 studielast. Alle niveau 4-opleidingen - dus ook de driejarige opleidingen die vier jaar mogen duren - hebben dan een gelijke keuzedelenverplichting. Dit wordt geregeld via een aanpassing van het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB. Naar verwachting gaat de nieuwe regelgeving gelden vanaf studiejaar 2021-2022.

6. Persoonlijke vorming en keuzedelen

Scholen hebben de mogelijkheid om een keuzedeel te vervangen door een onderdeel 'persoonlijke, culturele of levensbeschouwelijke vorming'. Bij de MBO Brigade kwam de vraag binnen of een school die hiervoor kiest dit voor het gehele crebo moet doen. Dit is niet geval. De school heeft de vrijheid om dit op de ene locatie wel en op de andere niet te doen.

7. Zelf keuzedelen ontwikkelen

De minister wil scholen meer mogelijkheden bieden om zelf regionaal keuzedelen te ontwikkelen. Het huidige proces om tot een keuzedeel te komen ervaren scholen soms als bureaucratisch. Om dat proces te versimpelen, leggen scholen voortaan voorstellen voor keuzedelen niet meer voor aan de SBB-sectorkamer. Als zij een keuzedeel ontwikkeld hebben, biedt SBB dit – met een advies van de Toetsingskamer - de minister ter vaststelling aan.

8. Bijspijkerkeuzedelen

De minister wil op niveau 2 – net als bij de Entreeopleiding – remediërende keuzedelen mogelijk maken. Keuzedelen worden dan ingezet om studenten met achterstanden bij te spijkeren. Sommige scholen zouden graag remediërende keuzedelen ook inzetten op niveau 3 en 4. Vooralsnog is echter de opvatting dat op niveau 3 en 4 andere oplossingen gevonden moeten worden om achterstanden weg te werken.

9. Regeldruk

Door de geplande afschaffing van de Onderwijsovereenkomst – vanaf schooljaar 2022-2023, wetgeving is in voorbereiding – zullen scholen de keuzedelen niet meer hoeven toe te voegen aan de overeenkomst. Dit scheelt flink in de administratieve lasten rond keuzedelen. Ook wordt nog gekeken op welke andere manieren de regeldruk verminderd kan worden.

10. Onmisbare keuzedelen

Bij een broedplaats van de MBO Brigade kwam aan de orde dat door ontwikkelingen in het beroep sommige keuzedelen zo essentieel worden, dat ze onderdeel zouden moeten uitmaken van het reguliere onderwijsprogramma. Door ontwikkelingen in het beroep kan een keuzedeel dus eigenlijk verplichte kost worden. Als dit gebeurt moet dit leiden tot een aanpassing van het kwalificatiedossier. Scholen die dit soort ontwikkelingen signaleren, kunnen dit melden bij de sectorkamer die verantwoordelijk is voor het onderhoud van het kwalificatiedossier.